

Aan de leden van de Commissie Leefmilieu
van het parlement van het
Brussels Hoofdstedelijk Gewest

CC aan de heer Madrane,
Staatssecretaris voor netheid.

O. ref. 2013/05/31/017/pvm

Brussel 4 juni 2013

Geachte commissieleden,

Met stijgende verbazing hebben wij het verslag van het debat in de Commissie Leefmilieu van 21 mei 2013 gelezen. Met name de discussie over de sorteerprestaties heeft ons verbijsterd, ten eerste omdat er foute informatie is verspreid, ten tweede omwille van de uitval van de heer Madrane aan ons adres. We voelen ons verplicht om via deze weg één en ander recht te zetten.

De discussie is op gang gebracht door een interpellatie aan de heer Madrane, staatssecretaris voor afvalinzameling, over nieuwe cijfers over onze sorteerprestaties. Daarin luidt het:

La presse, par ailleurs, nous apprend via une enquête du Brussels Raad voor het Leefmilieu (BRAL) que les Bruxellois trieraient moins bien qu'avant l'instauration du tri obligatoire. Le taux de tri n'atteindrait que 25%, sachant que l'objectif fixé par l'Europe est d'atteindre les 50% de déchets triés pour 2020.

Meneer Madrane weerlegt deze cijfers en geeft Bral meteen een stevige veeg uit de pan.

Les chiffres en matière de collecte et de tri à Bruxelles provenant du Brussels Raad voor het Leefmilieu (BRAL) sont ceux d'une association plus soucieuse de produire un discours militant anxiogène que les pouvoirs publics ! Soyons clairs : son objectif est davantage d'imposer le sac payant aux Bruxellois que d'apporter une réelle contribution à l'amélioration de la situation sur le terrain. En toute amitié, je ne peux donc que vous encourager à diversifier vos sources d'information et d'inspiration. Je ne confirme donc pas les chiffres du BRAL. Au contraire, je les conteste (...)

Misverstand: cijfers komen van het kabinet

Deze polemiek is niet alleen betreurenswaardig maar bovendien berust ze op een vreemd misverstand. Het is immers zo dat Bral helemaal geen cijfermateriaal heeft verzameld of verspreid. Evenmin hebben wij een persbericht verstuurd over de sorteerprestaties. In werkelijkheid zijn wij gecontacteerd door journalist Goele De Cort van Brusselnieuws, op 27 februari, en vervolgens door Télé Bruxelles, om te reageren op cijfers die mevrouw De Cort opgevraagd had bij... het kabinet van de heer Madrane zelf. Met andere woorden, de cijfers waren in realiteit afkomstig van het kabinet, niet van ons.

We begrijpen niet hoe deze verwarring mogelijk was. We kunnen het wel eens zijn met de conclusie van mevrouw Fraiteur die zegt:

Je demande la transparence dans les chiffres, afin que l'on sache dans quelle direction nous allons. Les informations sont tout de même un peu contradictoires.

Dalen de sorteerprestaties nu of niet?

De vraag die nu van belang is, is in elk geval: gaan onze sorteerprestaties nu in dalende lijn of niet? Op basis van de beschikbare cijfers van het kabinet blijkt alvast dat het aantal blauwe zakken opnieuw achteruitgaat, na een sterke stijging in 2010. En dat ondanks de toename van 20% van het budget voor Net Brussel sinds het begin van deze legislatuur.

Maar om te weten of de hoeveelheid gesorteerd PMD ook effectief gedaald is, moeten we, zoals de staatssecretaris aangegeven heeft in het parlement, verder kijken dan dat. Een groot deel van de blauwe zak, tot 40%, bestond immers tot voor kort uit restafval. Afval dus dat er niet in thuis hoorde. De inspanningen op vlak van communicatie hebben er kennelijk toe geleid dat dit residu gedaald is. Met andere woorden: de kwaliteit van het afval in de blauwe zak is toegenomen. In plaats van 40% zou het residu nu nog 27% bedragen, dixit de heer Madrane in de Commissie. Dat is uitstekend nieuws en we feliciteren hem daarvoor want het vergemakkelijkt de inzameling en de recycling.

Toch lijkt het ons dat deze kwaliteitsverbetering niet de enige verklaring kan zijn voor de daling van aantal blauwe zakken. Onze berekening, op basis van de cijfers van het kabinet (en dus niet op basis van een eigen enquête), toont in tegendeel aan dat de hoeveelheid ingezameld PMD, na aftrek van het residu, nog met zo'n 19% gedaald is tussen 2010 en 2012.¹

Ook de crisis en de bijhorende verminderde consumptie, kan, zoals de heer Madrane zelf al aanhaalt, een deel van de verklaring zijn. Of misschien doen we gewoon meer aan afvalpreventie? Hoe dan ook, als we kijken naar de verhouding selectieve inzameling/totale inzameling (evenwel zonder bouwafval, grofvuil en enkele andere fracties) dan zien we eveneens een achteruitgang de laatste 2 jaar. Terwijl het aandeel selectieve inzameling van 2009 naar 2010 nog een flinke sprong voorwaarts maakte (van 22,7% naar 27,61%) bedroeg het in 2011 en 2012 respectievelijk slechts 26,32% en 25,26%.

In afwachting van een betere analyse blijft **onze hypothese dat het effect van de sorteerverplichting en de bijhorende communicatiecampagne over de boetes uitgewerkt is**. Dat lijkt logisch, niet alleen omdat een communicatiecampagne geen jarenlang effect sorteert maar ook omdat het afschrikkende effect van boetes langzaam wegebt.

Bral vraagt overleg

Bral is ook verbaasd over de uitlating van de staatssecretaris als zouden wij er enkel op uit zijn om de Brusselaar de betalende huisvuilzak op te solferen. We denken dat we de laatste jaren met degelijke en genuanceerde rapporten en analyses bewezen hebben dat we deskundig zijn op vlak van de afvalproblematiek in Brussel en dat we voorstellen hebben die coherent zijn en niet in één slogan samen te vatten.

Wij hebben echter de indruk dat de staatssecretaris onze voorstellen niet of onvoldoende kent. We hebben hem sinds z'n benoeming tot staatssecretaris herhaaldelijk gevraagd om een onderhoud, zowel schriftelijk als telefonisch, maar tot nu toe heeft hij het niet nodig gevonden om daar ook maar enig antwoord op te geven. Dat betreuren we.

Betalende zak? Gratis zak!

Voor alle duidelijkheid zetten we ons standpunt inzake selectieve inzameling nog eens uiteen.

1. Globaal geschetst stellen wij voor dat de regering haar dienstverlening aan de afvalproducenten verder verbetert door de opening van extra containerparken en door selectieve inzameling van keukenafval. Volgens ons zijn die bijkomende diensten noodzakelijk om de 50% doelstelling inzake selectieve inzameling te halen.

¹ In 2010 werden 16.317 zakken PMD opgehaald. Daarvan was 40% residu en 60% effectief PMD. Dat maakt dus dat een volume equivalent aan 9.790 zakken goed gesorteerd PMD is opgehaald. In 2012 werden 10.900 zakken ingezameld met een verhouding residu/goed gesorteerd afval van 27/73. Dat betekent dat er een volume van het equivalent van 7.957 zakken correct opgehaald werden, of een daling van zo'n 19% ten opzichte van 2010. (Berekening van Bral op basis van de cijfers van kabinet Madrane en op basis van de percentages van residu die de heer Madrane in de Commissie heeft vermeld.)

2. We vragen verder dat de regering de Brusselaars financieel stimuleert om maximaal gebruik te maken van deze service, zodat deze nieuwe installaties snel aan een voldoende rendement komen. Dat kan door een taks op de witte zak. Zo'n taks is inderdaad niet progressief maar kan eventueel gecompenseerd worden door een daling van de forfaitaire gewesttaks.

3. Bovendien kan het Gewest een quotum gratis zakken toekennen aan elk gezin, afhankelijk van de gezinssamenstelling. Eens dat quotum opgebruikt, moet het gezin evenwel beroep doen op de witte zakken uit de handel die dan merkbaar duurder moeten zijn dan de blauwe en gele zak. De goede sorteerder of het gezin dat afval voorkomt, kan op die manier een meerkost voorkomen of – afhankelijk van het aantal gratis zakken waarvoor de regering kiest – zelfs zijn voordeel doen. Om deze reden spreken wij bij Bral ook over 'de gratis witte zak' in plaats van over de 'betalende huisvuilzak'. We wijzen er op dat dit systeem al bestaat, ondermeer in de gemeente Ranst.²

We denken dat dit systeem heel wat voordelen heeft ten opzichte van de bestaande situatie. Ten eerste stimuleert het mensen om te sorteren. De overheid kan de overhandiging van deze gratis zakken ook benutten om informatie mee te geven aan de consument. Ten tweede is het sociaal aanvaardbaarder dan een systeem dat vooral gebaseerd is op repressie (boetes). Ten derde kan het, door de mogelijkheid om geleidelijk in te voeren, het perverse effect van sluikstorten tegengaan. En tenslotte creëert het een notie van een 'aanvaardbaar aantal huisvuilzakken' dat een gezin mag vullen per jaar. Dat aantal kan geleidelijk aan dalen, op het ritme van onze doelstellingen. In die zin is het een zeer sterke sensibiliseringstool die bovendien moeilijker afbot of went dan een boete of een taks tout court. We denken dat het zelfs een gunstig effect kan hebben op de netheid in deze stad omdat het zo duidelijk weergeeft dat afval iets is dat wij in deze stad willen reduceren.

In het regeerakkoord

Al bij al denken wij dat onze voorstellen niet eens diametraal tegengesteld zijn aan het regeerakkoord van deze meerderheid. Dat akkoord stelt immers dat de regering...

étudiera la possibilité de mettre en place un système de tarifs plus élevés pour les sacs blancs que pour les sacs contenant des déchets triés (bleus, verts, jaunes) en tenant compte de la situation sociale et familiale des ménages. En fonction des résultats, les conclusions de cette étude seront mises en oeuvre;

De heer Vincent Jumeau, gedelegeerd bestuurder van Net Brussel, verklaarde onlangs in een interview met Le Soir trouwens :

"Progressivement, il faudrait commencer à faire passer le message que tous ces services ont un coût. A terme, le tout gratuit est compliqué à gérer."³

We hopen dat we hiermee alle misverstanden uit de wereld geholpen hebben. We blijven uiteraard vragende partij om deze voorstellen mondeling toe te lichten aan de staatssecretaris, aan de Commissie en aan de parlementsleden.

Vriendelijke groeten

Piet Van Meerbeek

stafmedewerker leefmilieu & participatie Bral vzw

piet@bralvzw.be | 0478 999 707

² Zie <http://www.ranst.be/Default.aspx?tabid=924>

³ Le Soir, 15 mei 2013